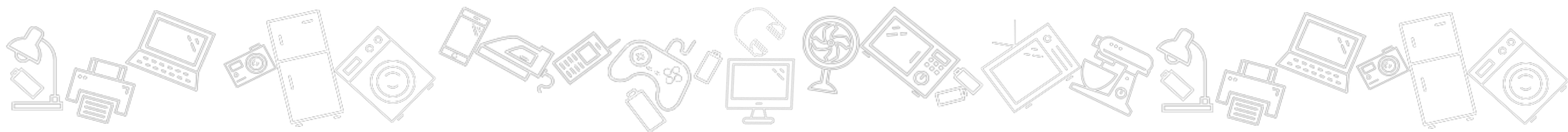

E-odpadki

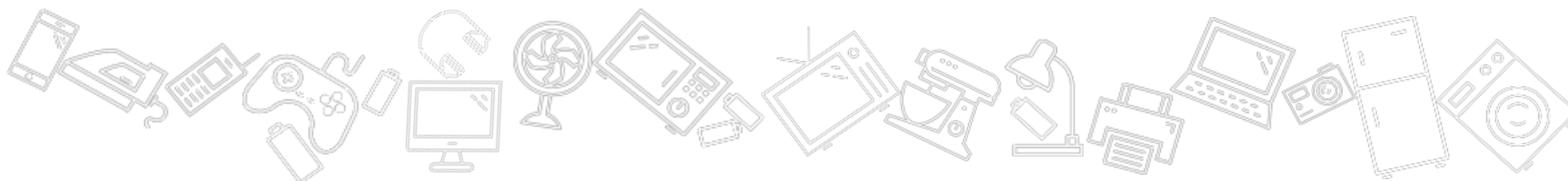
Proizvajalčeva Razširjena Odgovornost

Emil Šehić, 17. december 2024

Kaj je t.i. „proizvajalčeva razširjena odgovornost“ ?

- **Proizvajalčeva razširjena odgovornost (PRO)** je strategija varstva okolja za **zmanjšanje negativnega vpliva** na okolje. Je **političen pristop**, ki proizvajalcem nalaga **odgovornost** za **operativno in/ali finančno** odgovornost **ravnanja z njihovimi odsluženimi proizvodi** (prevzemanje, zbiranje, ločevanje, obdelava, predelava). **Proizvajalci** imajo namreč največji **nadzor nad oblikovanjem** in **trženjem** proizvodov (zmanjševanje neg. vpliva na okolje)
- To odgovornost lahko proizvajalci izpolnjujejo **individualno** ali prenesejo na **skupni** (kolektivni) sistem – **Organizacija PRO** (trenutno družba, nosilec skupne sheme)
- **Cilj** politike/koncepta **PRO** je:
  - a) povečanje stopnje zbiranja/predelave** ter **zmanjšanje nastajanja odpadkov** (servisiranje, ponovna uporaba, souporaba, obnavljanje, eco-design proizvodov)
  - b) prenos financiranja** ravnanja z odpadki **iz javnega** (gospodinjstva) **na proizvodni sektor** (proizvajalci, pridobitelji, uvozniki proizvodov) in posledično na **končnega uporabnika** ob nakupu proizvoda ter
  - c) zagotoviti finančna sredstva** za implementacijo ločenega zbiranja in ravnanja z odpadki (višje stopnje zbiranja/obdelave)

Za katere proizvode se v EU že uporablja ali načrtuje PRO ?

- Koncept PRO se (skladno z direktivami/Uredbami EU) **obvezno** izvaja za:

- odpadna embalaža,
- e-odpadki,
- odpadne baterije,
- izrabljene gume,
- odpadna vozila
- odpadni tekstil (2026)
- plastični proizvodi za 1x uporabo

- Poteka politična razprava v EU glede **razširitve nabora** proizvodov še za:

- odpadni plastični proizvodi, ki niso embalaža (v gradbeništvu, v gospodinjstvu)
- gradbeni odpadki ter odpadki pri rušenju objektov
- odpadno pohištvo
- odpadna hrana
- odpadne ribiške mreže
- odpadni tobačni filtri
- odpadne vode iz industrije (mikroplastika ter ostali onesnaževalci)

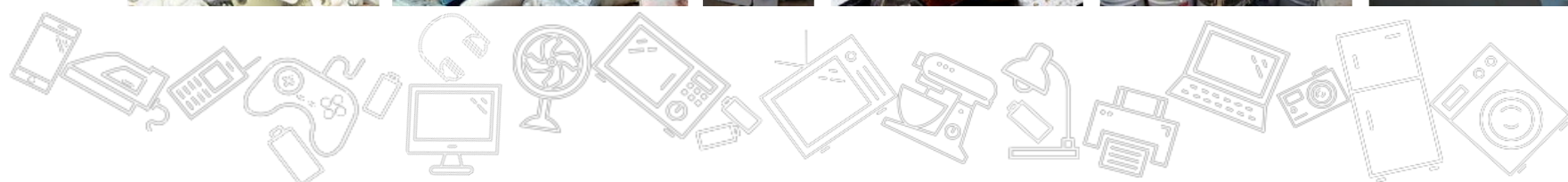

- V **nekaterih državah** se PRO **že** uporablja tudi za:

- odpadna zdravila
- odpadne vzmetnice
- odpadne preproge
- odpadna jedilna olja
- odpadne barve
- odpadne naorobne sveče

ZEOS 20^{LET}

Masa odpadkov PRO v vseh odpadkih

Nastali nevarni in nenevarni odpadki v RS skupaj (2022) - 11.659.227 ton (5,5 ton/preb)

Nevarni in nenevarni odpadki v dejavnosti - 10.613.540 ton (91%)

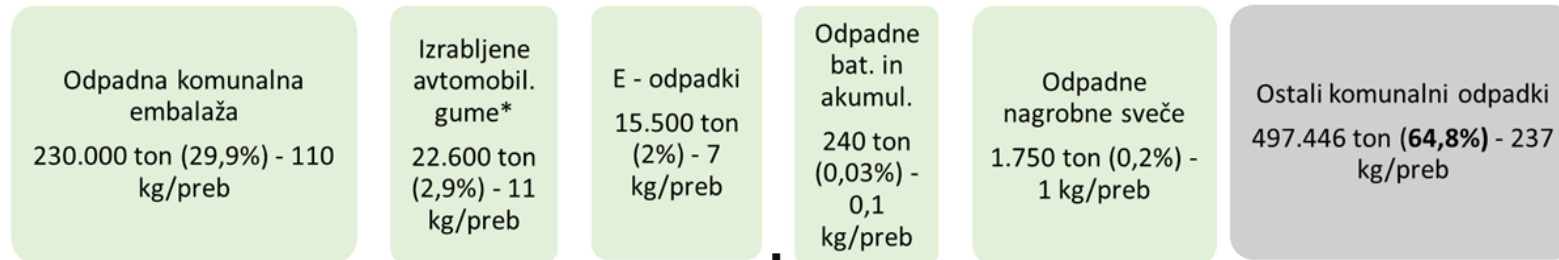
Komunalni odpadki -
1.045.687 ton (9%)

Komunalni odpadki (2022) - 1.045.687 ton (498 kg/preb)

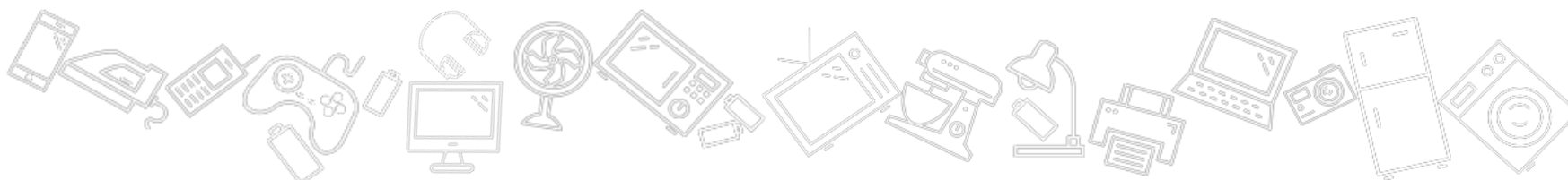
Ločeno zbrani komunalni odpadki - 767.536 ton (73,4%) - 365 kg/preb

Mešani komunalni odpadki - 278.151 ton
(26,6%) - 132 kg/preb

Ločeno zbrani komunalni odpadki (2022) - 767.536 ton (365 kg/preb)

Delež PRO odpadkov v komunalnih odpadkih cca. 25%, v vseh odpadkih v RS cca. 2%

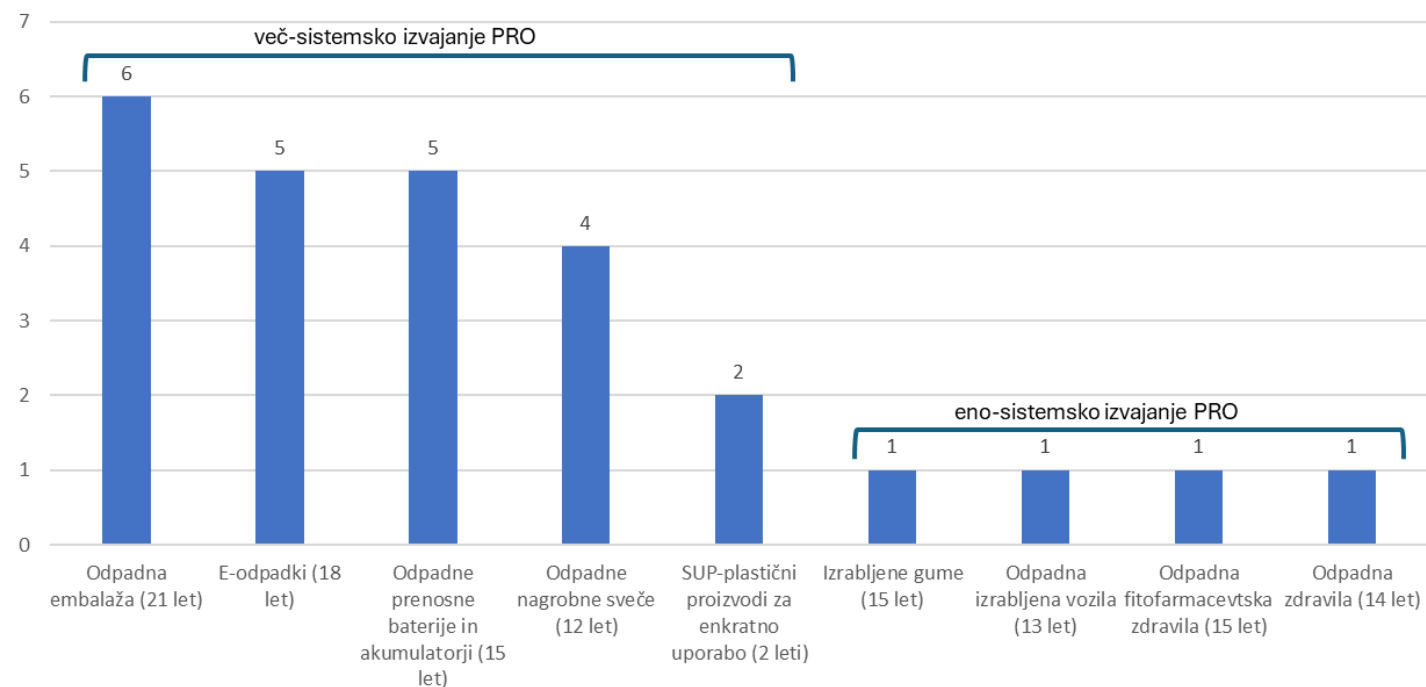

Eno/več systemske rešitve izvajanja PRO v Sloveniji

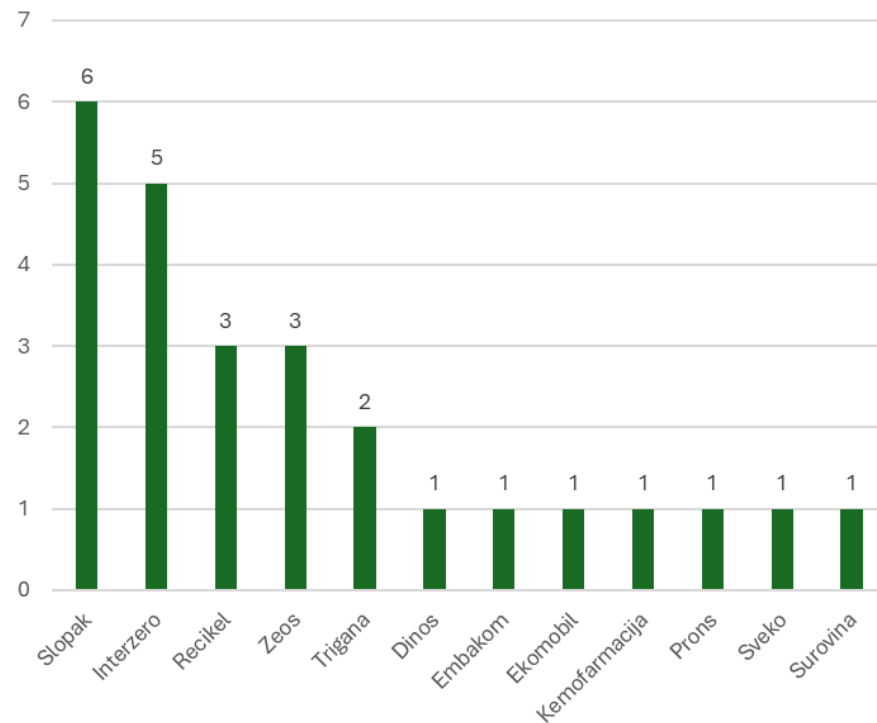
PRO ORGANIZACIJE (12) v RS – kombinacije

Lastništvo	- proizvajalci (5), izvajalci (6), fizične osebe (1)
Status	- izplačilo dobička (8), neprofitnost (4)
Dejavnost	- izvajanje storitev ravnanja z odpadki (7) ali zgolj upravljanje sistema PRO (5)
Izvajanje PRO	- za eno (7) ali več (5) odpadkov PRO

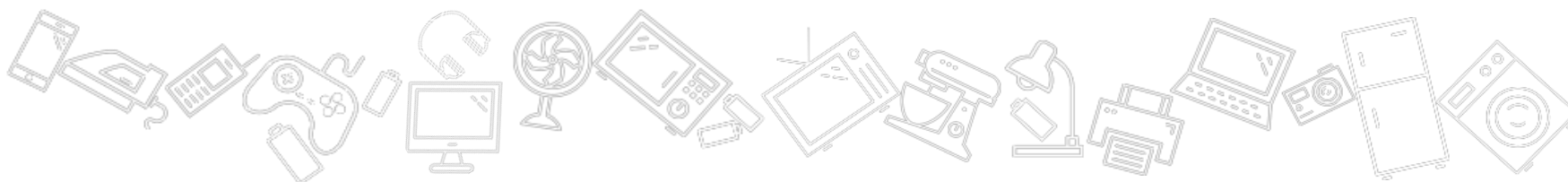
Število organizacij PRO za posamezen odpadek PRO (9)

Število odpadkov PRO posamezne organizacije PRO (12)

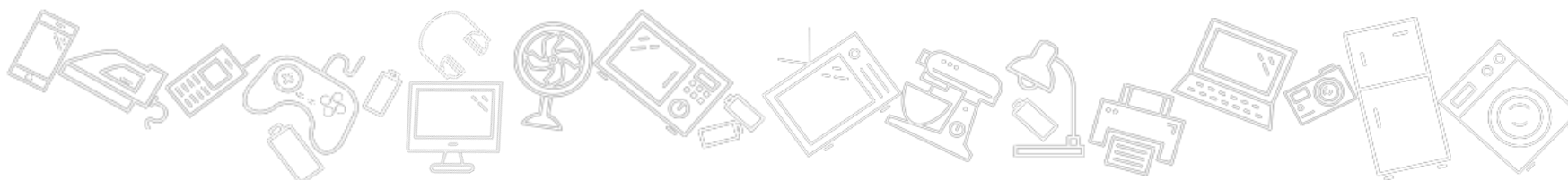
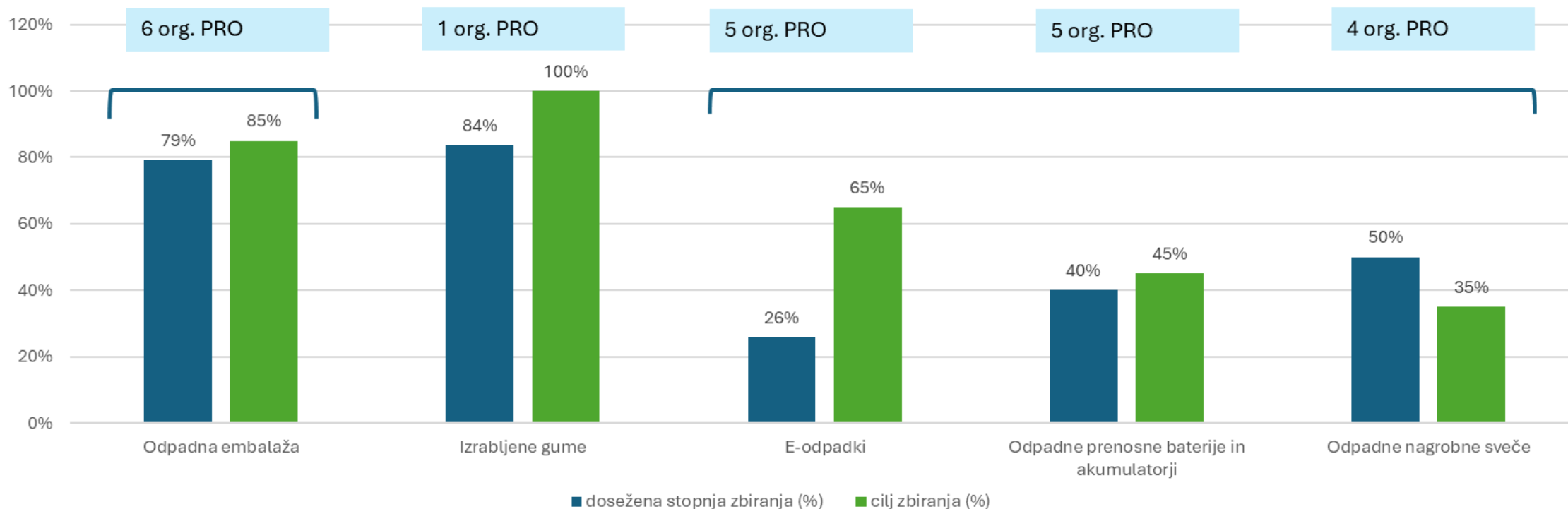
ZEOS 20 LET

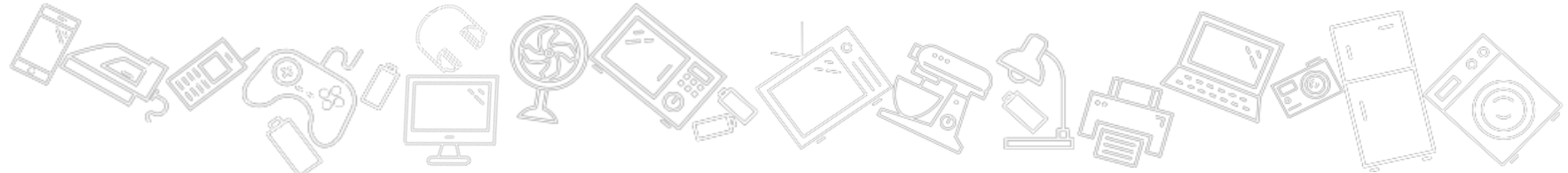
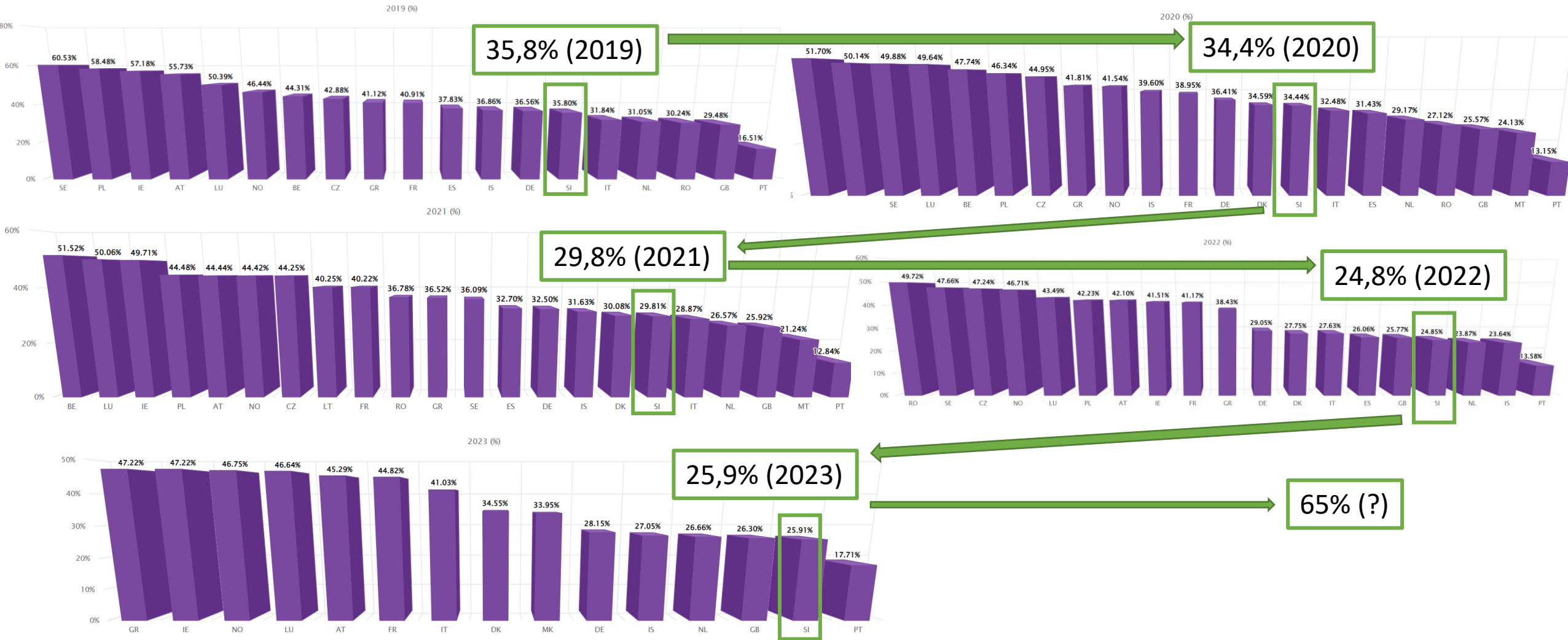
Doseganje stopnje zbiranja odpadkov PRO

Na **doseganje ciljnih stopenj** zbiranja/obdelave vpliva več dejavnikov, v povprečju **večje število organizacij PRO** za eno vrsto odpadka avtomatsko **ne pomeni doseganje ključnih okoljskih ciljev niti ne najnižjih strokov** za proizvajalce, ki financirajo PRO.

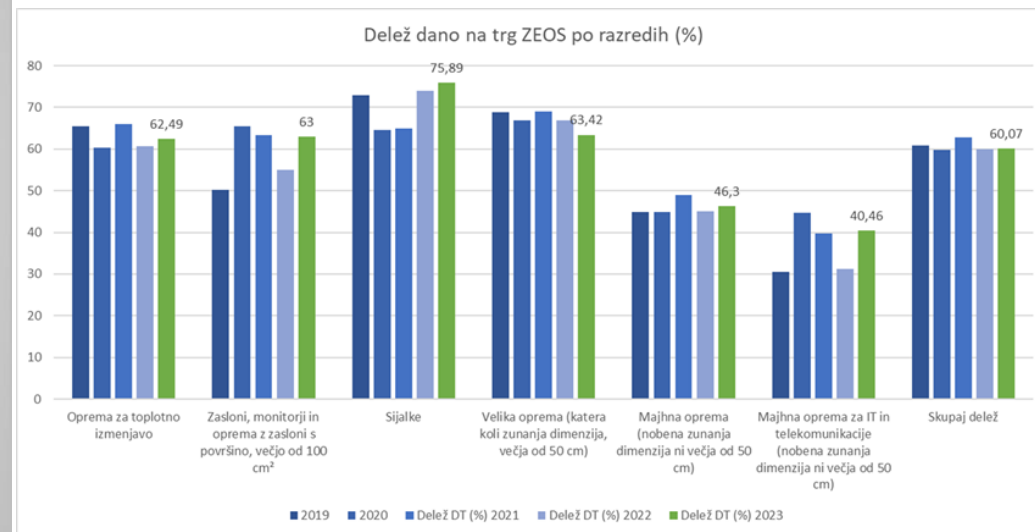
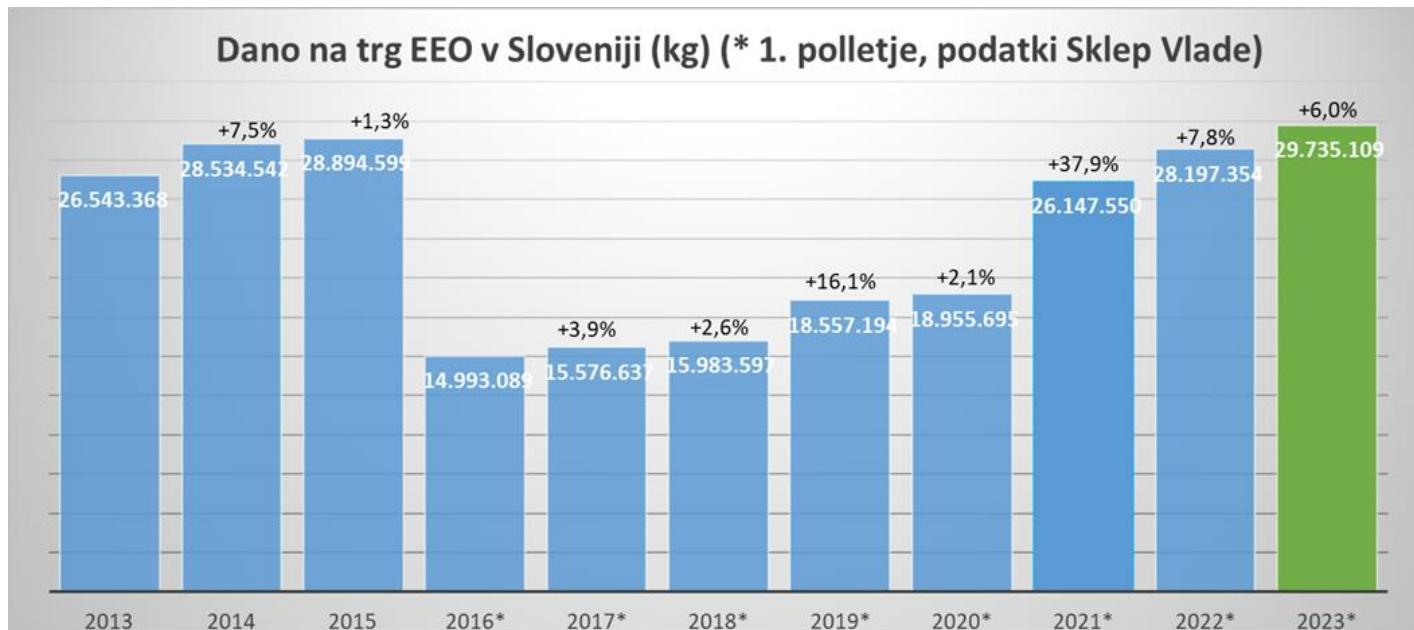
Dosežene stopnje zbiranja odpadkov PRO v 2022 (%)

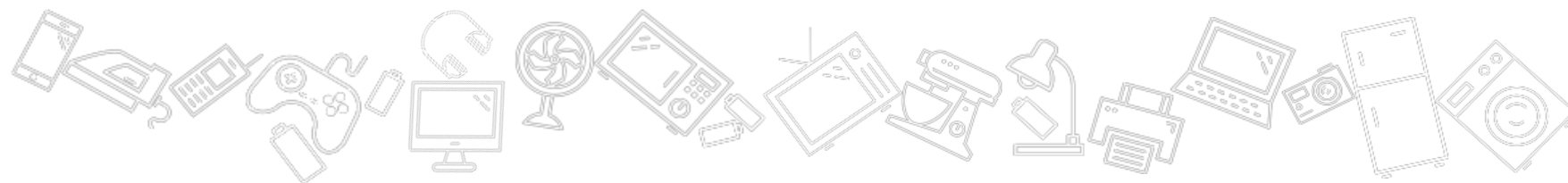
Doseganje stopnje zbiranja e-odpadkov v EU

Deleži obveznosti zbiranja e-odpadkov v RS

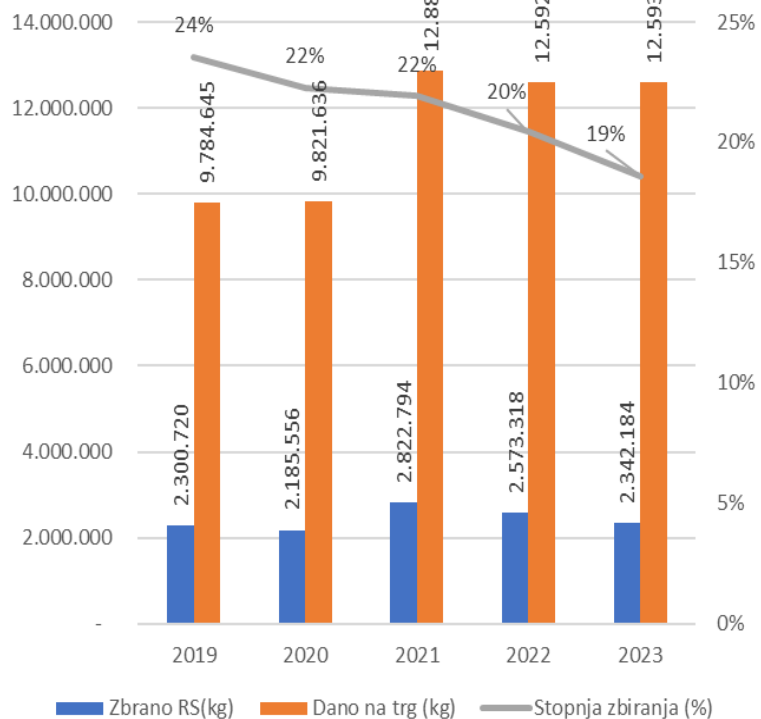
Neuradno je delež ZEOS za 2024 skupno 60,31%

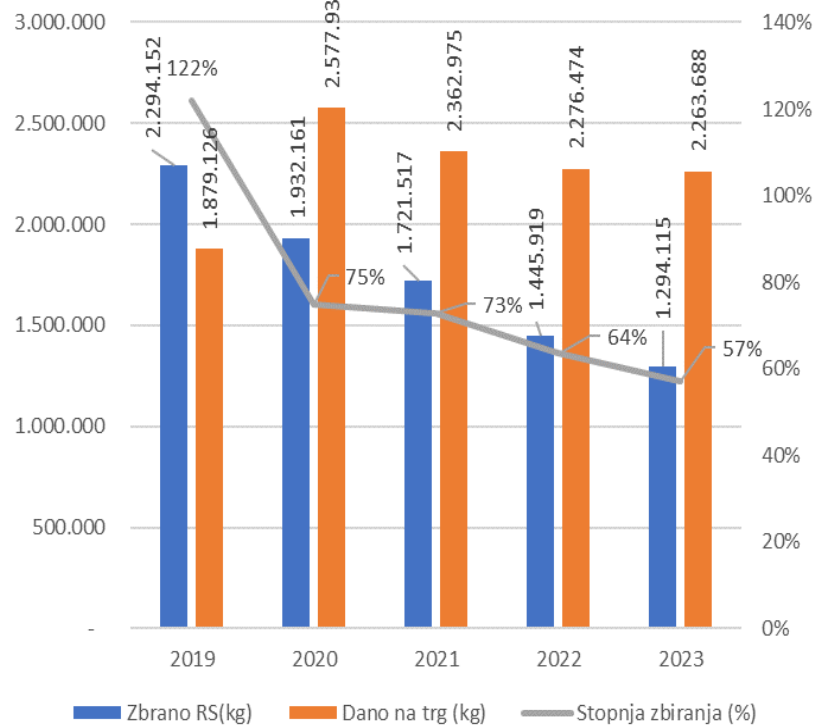

Doseganje stopnje zbiranja e-odpadkov v RS

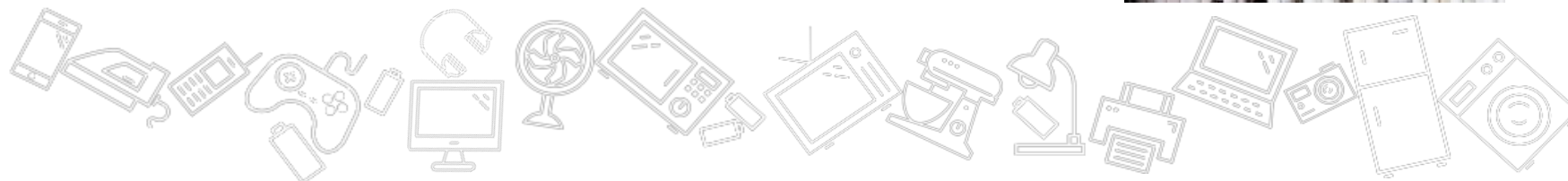
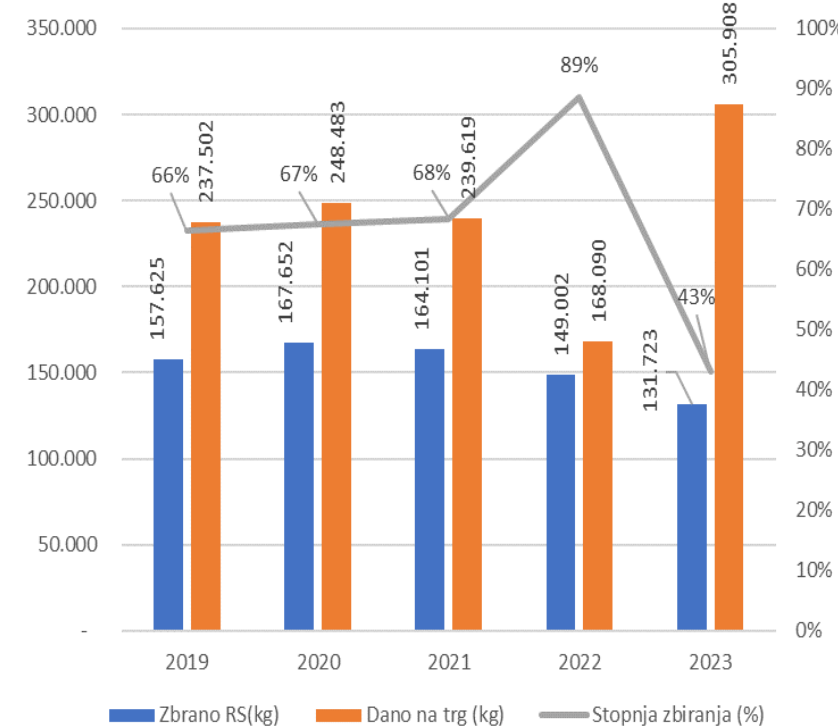
Zbrano/dano na trg HZA (kg)

Zbrano/dano na trg TV/mon (kg)

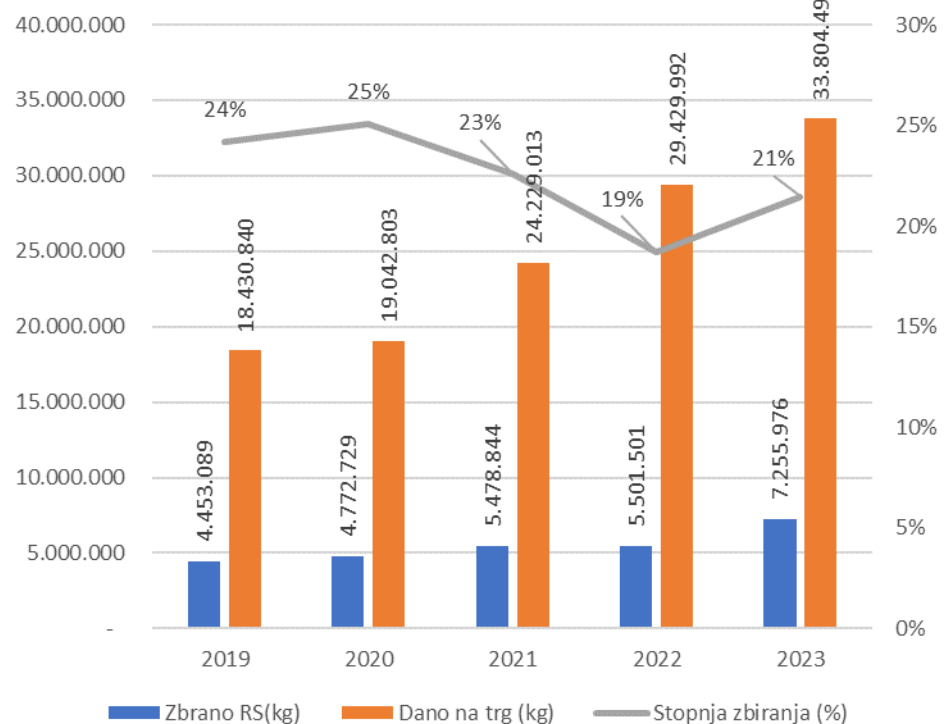

Zbrano/dano na trg Sijalke(kg)

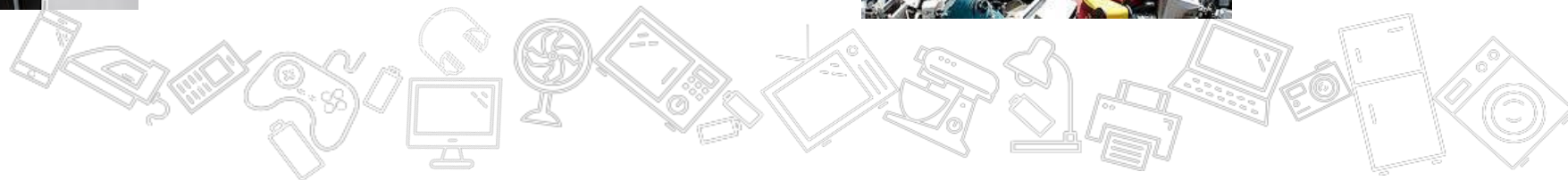
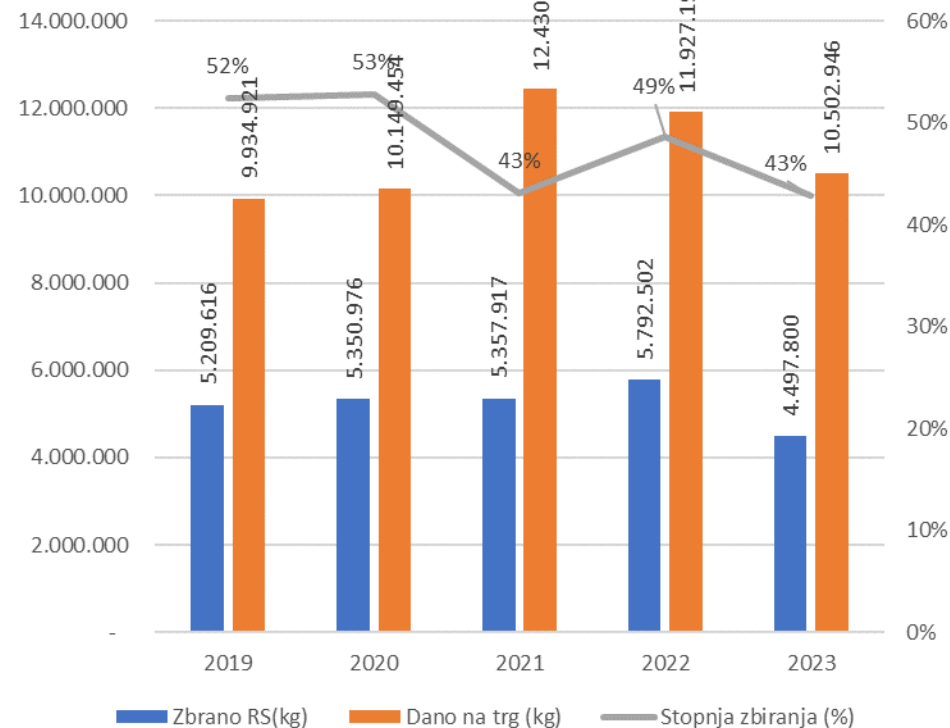

Doseganje stopnje zbiranja e-odpadkov v RS

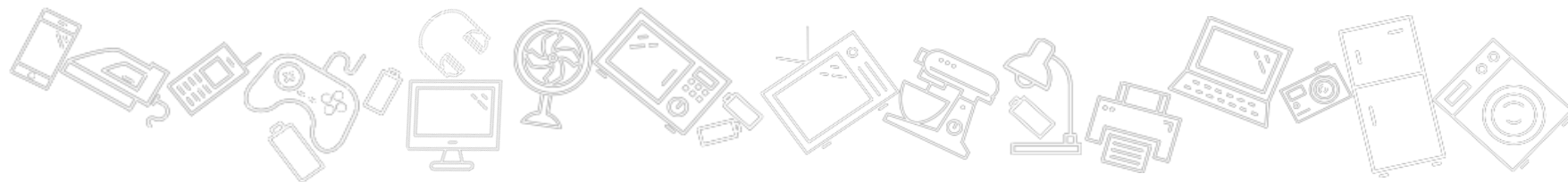
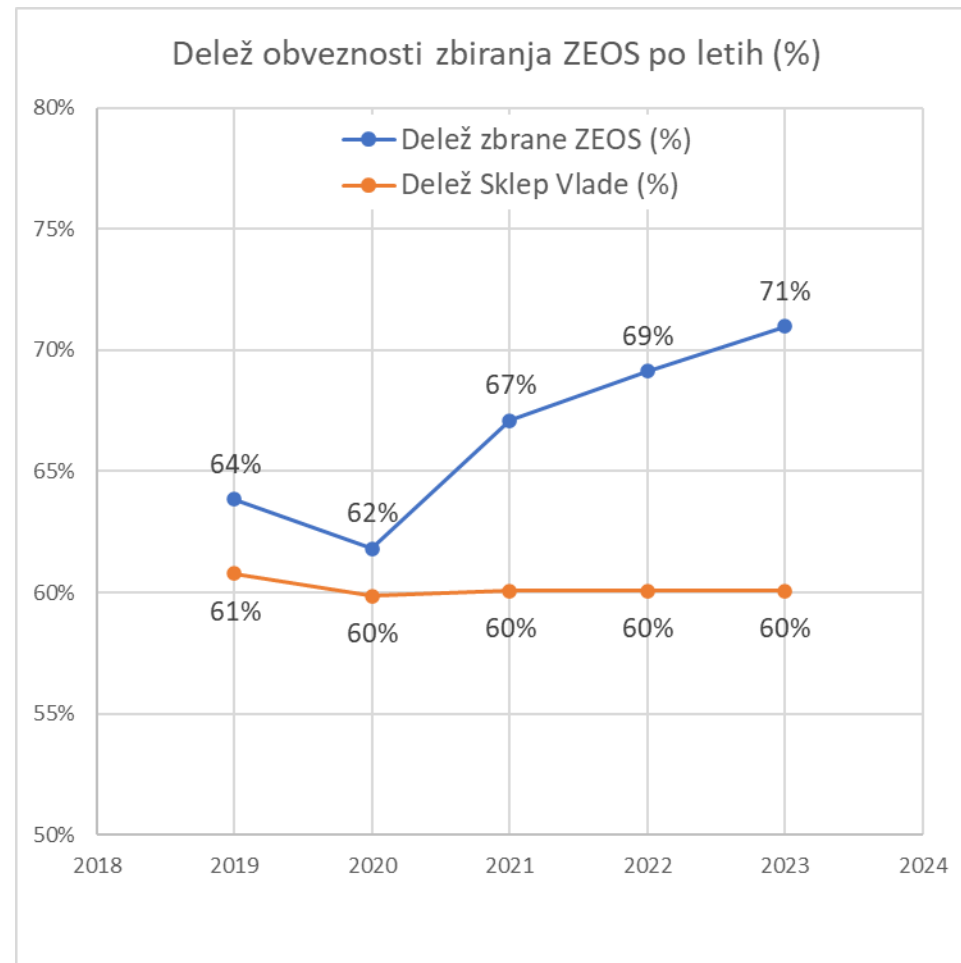
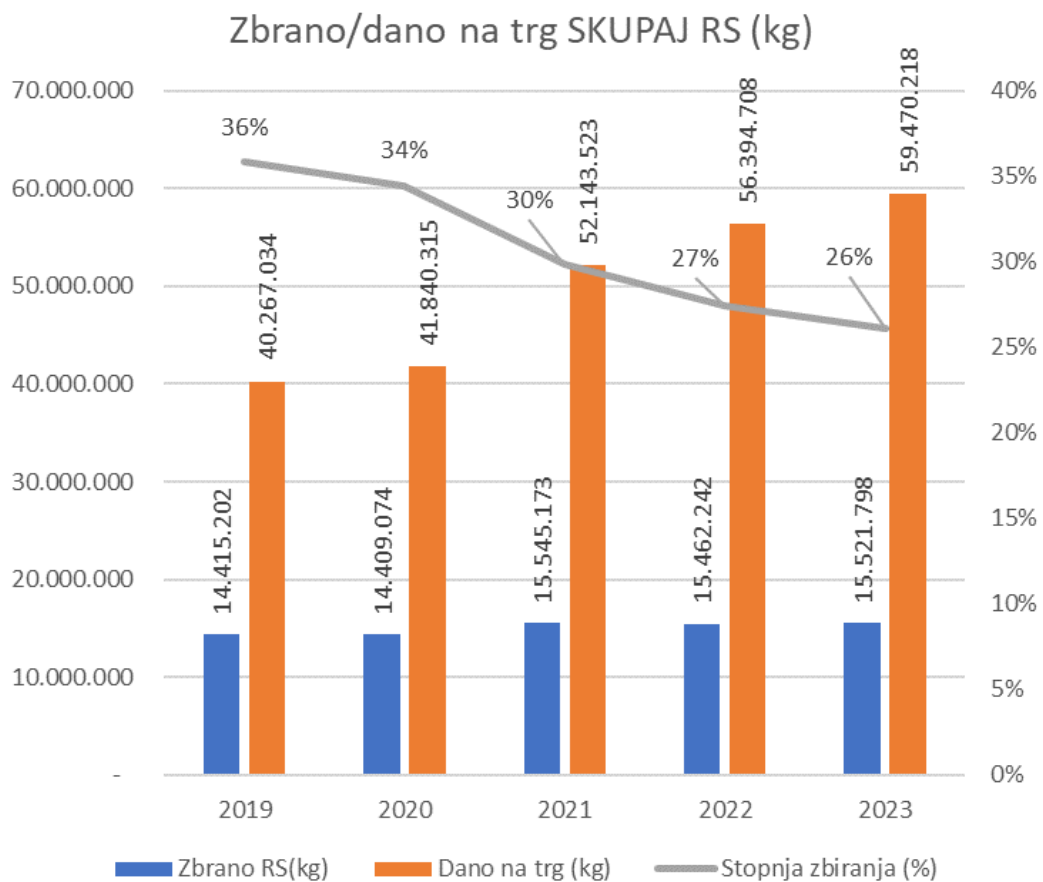
Zbrano/dano na trg VGA (kg)

Zbrano/dano na trg MA in IT (kg)

Doseganje stopnje zbiranja e-odpadkov v RS

Hvala za vašo pozornost

ZEOS 20^{LET}

